

Vraag nr. 44
van 20 december 2002
van mevrouw TREES MERCKX-VAN GOEY

Boekentassen – Gewicht

Artsen bevestigen mij dat steeds meer schoolkinderen klachten hebben door het meesleuren van te zware boekentassen.

Die klachten omvatten onder meer rugpijn. Maar in een aantal gevallen is een te zware boekentas zelfs de oorzaak van een foute ontwikkeling. Een aantal jongeren – vaak in volle ontwikkeling – gaat er zelfs helemaal scheef door lopen. Het gemiddelde gewicht van de Vlaamse boekentas bedraagt maar liefst 7 kilogram. Het probleem van te zware boekentassen komt vooral voor bij jongeren tussen 12 en 15 jaar. In die leeftijdsgroep bedraagt het gewicht van de boekentas tussen 14 en 24 % van het lichaamsgewicht. Een goede schooltas weegt minder dan 10 % van het lichaamsgewicht.

Bovendien – en dit is zo mogelijk nog belangrijker – blijkt dat overladen boekentassen vaak aan de basis liggen van onveilige situaties op de weg. Te zware bagage heeft tot gevolg dat jongeren (vooral op de fiets) hun evenwicht verliezen. Bovendien blijkt ook dat kinderen die veel meesleuren, veel vaker met de wagen naar school worden gebracht.

Er is dus een aantal duidelijke redenen om de Vlaamse boekentas zo snel mogelijk op dieet te plaatsen.

1. Heeft de minister – naar Oostenrijks en Nederlands voorbeeld – plannen om het gewicht van de boekentas in te perken ?

In Oostenrijk is een regel ingesteld die bepaalt dat de boekentas maximum 10 % van het lichaamsgewicht mag bedragen. Leerkrachten, uitgevers en fabrikanten van schoolmateriaal moeten daar rekening mee houden.

In Nederland werd enkele jaren geleden de "Commissie Boekentas" opgericht. Er werd overleg gepleegd met onder meer uitgeverijen, schooldirecties, leerlingen, leerkrachten, ... Het overleg resulteerde in een aantal concrete aanbevelingen en een uitgebreide preventiecampagne.

Zijn er Vlaamse plannen in die richting ?

2. Bestaat er in Vlaanderen enige richtnorm over het gewicht van een boekentas ? Is er al overleg

geweest met de uitgeverijen van schoolboeken en producenten van schoolmaterialen ?

Vaak blijkt dat de schooltas op zich al 2 tot 3 kilogram weegt. Ook schoolboeken wegen ontzettend veel. Daarnaast verlangen leerkrachten ook steeds meer van de leerlingen. Ze moeten niet alleen hun schoolboeken, maar ook een agenda, een woordenboek, een atlas, turn- of zwemgerief en lunchpakketten mee naar school nemen.

3. Plant de minister overleg met directies en leerkrachten over het probleem ?

Afsluitbare kastjes op school zou al heel wat oplossen. In Nederland kent de overheid subsidies toe aan scholen die ruimte en geld vrijmaken voor kastjes waarin de leerlingen hun materiaal kunnen achterlaten. De respons van de scholen is zeer groot.

Zijn er plannen voor een gelijkaardig initiatief bij ons ?

Leerkrachten moeten ook zelf gesensibiliseerd worden voor de problematiek. Nu worden leerlingen nog te vaak gestraft omdat ze onvoldoende schoolmateriaal bij zich hebben.

Antwoord

Als minister van Onderwijs en Vorming erken ik dit probleem en ben ik overtuigd van de noodzaak om maatregelen te nemen inzake sensibilisering van alle betrokkenen : ouders, leerkrachten, directie en niet te vergeten de leerlingen zelf.

Via de eindtermen gezondheidseducatie dienen leerlingen uit de lagere school besef te hebben van gezonde levensgewoonten en een gezonde levensstijl. Het leidt geen twijfel dat het voortdurend dragen van een te zware last ongunstige gevolgen kan hebben op de gezondheid. De vakoverschrijdende eindtermen gezondheidseducatie voor de eerste graad secundair onderwijs vermelden expliciet dat leerlingen "een goede sta-, zit- en tilhouding moeten kunnen demonstreren en voorbeelden kunnen geven van mogelijke klachten bij verkeerde houdingen en bewegingen".

Het bereiken van de eindtermen is een opdracht van de school en bijgevolg dient zij consequent te zijn wat het probleem van de zware boekentassen betreft.

1. Ondanks het belang van dit probleem, ben ik niet van mening dat de weg van de regelgeving de meest geschikte weg is om tot een concrete oplossing te komen. De efficiëntste aanpak ligt mijns inziens op lokaal vlak en in een schoolgebonden context. De participatieraden, de leerlingenraden en de ouderverenigingen zijn organen die dergelijke onderwerpen kunnen bespreken en die oplossingen, op maat van de school, kunnen uitwerken. Men kan daarbij denken aan het installeren van opbergkastjes voor schoolmateriaal en leerlingen leren alleen het meest noodzakelijke naar school mee te nemen.

Dat deze plaatselijke raden en organisaties het probleem kennen en aanpakken, bewijzen de vele boekentasacties die de laatste jaren zijn opgestart. Aan de schoolpoort werd een weegschaal geplaatst waarop de boekentassen van leerlingen uit alle jaren werden gewogen en eventueel lichter gemaakt.

Het Dynamo2 project kan ook voor een extra stimulans zorgen inzake gezondheidseducatie op school. Onder de rubriek "het gezonde werkveld" kunnen scholen projecten ontwikkelen rond o.m. "houding". Organisaties die terzake expertise hebben opgebouwd, kunnen in de Canon-databank hun initiatief aan scholen kenbaar maken. Wanneer een school specifiek rond gezondheidseducatie wil werken, kan ze samenwerken met dergelijke organisaties om een eigen project op poten te zetten.

Ook het onderwijstijdschrift Klasse zet zich ten volle in voor het sensibiliseren van ouders, leerkrachten en leerlingen. In de voorbije jaren werd het probleem meermaals aangekaart in Klasse voor Leerkrachten, Klasse voor Ouders en in Maks, het jongerentijdschrift.

De lokale initiatieven van ouders of andere betrokkenen worden meestal uitgewerkt in samspraak met het CLB en de schoolarts. Hij of zij is, samen met de huisarts, dé persoon bij uitstek die rugklachten ten gevolge van het dragen van een te zware boekentas detecteert en die tips kan geven om dit te voorkomen. Het CLB en de schoolarts spelen in de oplossing van deze problematiek een sleutelrol.

Daarom zal ik in de eerste plaats de CLB's aanspreken over de extra aandacht die de overheid aan het probleem wil besteden en over de belangrijke rol van de CLB's.

Een tweede stap die ik wil zetten inzake sensibilisering, is het aanschrijven van koepelorganisaties van leerlingenraden en ouderverenigingen. Op deze manier kunnen ze hun leden van het probleem van te zware boekentassen op de hoogte stellen en misschien mogelijke oplossingen suggereren.

Ik stel bijgevolg voor om, wat het probleem van de zware boekentassen betreft, de klemtoon te leggen op de sensibilisering van alle betrokkenen en de erkenning van de belangrijke rol van schoolgebonden organisaties in het oplossen van dit probleem.

2. Informeel geldt de norm dat een boekentas niet meer dan 10% van het lichaamsgewicht mag bedragen. Deze norm is bij mijn weten nergens officieel vastgelegd.

Is er al overleg geweest met de uitgeverijen van schoolboeken en producenten van schoolmaterialen ?

Er is hieromtrent nog geen overleg geweest. Deze doelgroep kan evenwel betrokken worden in een sensibiliseringscampagne (zie hoger).

3. Het meest aangewezen orgaan om overleg over deze problematiek te organiseren is mijns inziens de Commissie gezondheidsbevordering van de VLOR.